

Ф. Горбонос

доктор економічних наук, професор,
Львівський університет бізнесу та права;

А. Павленчик

кандидат економічних наук,
Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій ім. С.З.Гжицького;

Н. Павленчик

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський національний аграрний університет

ІНТЕРНЕТ – ЗАСІБ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: ПОШУК, ЗАДУМИ І ПРОБЛЕМИ

Розглядаються інноваційні процеси в навчанні. Висвітлено сутність, розкрито структуру, модель, позитивні та негативні сторони дистанційного Інтернет-навчання студентів.

Ключові слова: Інтернет, дистанційне Інтернет-навчання, Інтернет-технології, пакети навчально-методичних документів, студент, викладач.

Рассматриваются инновационные процессы в учебе. Изложена суть, раскрыта структура, модель, позитивные и негативные стороны дистанционного Интернет-обучения студентов.

Ключевые слова: Интернет, дистанционная Интернет-учеба, Интернет-технологии, пакеты учебно-методических документов, студент, преподаватель.

Innovative processes are examined in studies. Essence is reflected, a structure, model, is exposed, positive and negative parties distance Internet-studies of students.

Key words: Internet, controlled from distance internet-studies, Internet technologies, packages of study documents, student, teacher.

Постановка проблеми. Кожна економічна система потребує постійного вдосконалення на інноваційній основі. Інновації, які в ринкових умовах набувають форми товару і попит на які постійно зростає, сьогодні є шляхом до розбудови високорозвиненої конкурентоспроможної держави. Піднесення економіки, заснованої на знаннях, із широким використанням інтелектуального ресурсу, вимагає переорієнтації й поліпшення способів й форм підготовки висококваліфікованих кадрів.

В умовах традиційної форми навчання з економічної точки зору витрачається велика кількість матеріально-грошових ресурсів і викладацької праці й недостатньо використовуються нові ідеї, винаходи й механізми, на які багатий Інтернет, що може слугувати засобом для запровадження прогресивної дистанційної форми Інтернет-навчання.

Інтернет-навчання забезпечує найбільшу швидкість поповнення й оновлення знань, залучення до навчання студентів з різних регіонів і, таким чином, дає можливість розширити слухацьку аудиторію викладача. За дистанційної форми навчання слухачам надається свобода в обранні та реалізації свого професійного вибору, а уміле поєднання традиційних та дистанційних форм навчання є гарантом поліпшення якості та підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток Інтернет-технологій сучасного дистанційного навчання започатковано у 80-х роках минулого століття на Заході. На сьогоднішній день провідні європейські вищі навчальні заклади використовують інформаційно-освітницькі Інтернет-технології як засіб забезпечення доступності вищої освіти. Проблеми дистанційного навчання на основі Інтернету досліджували ряд вітчизняних та зарубіжних учених. Це, зокрема, С. Агапонов, В. Антонов, В. Артеменко, О. Зачко, В. Кухаренко, А. Уваров, Б. Шуневич. Ними достатньо повно розкрито технічну сторону проблеми та організацію дистанційного навчання, приділено значну увагу Інтернет-технології та розробці комплексу навчально-методичних матеріалів й рекомендацій з використання окремих моделей дистанційного навчання. Проте є ще чимало резервів наукової розробки проблематики Інтернет-навчання.

Метою статті є розглянути суть та виявити позитивні і негативні сторони Інтернет-навчання.

Виклад основного матеріалу. Інтернет – це єдине електронне адресне середовище, глобальна комп'ютерна мережа, і кожен її користувач є елементом цієї мережі.

За своїм призначенням Інтернет виступає:

- найбільшим і найоперативнішим джерелом інформації та розваг;
- засобом прогресивного спілкування та комунікацій;
- найбільш сприятливим середовищем для ведення бізнесу;
- ідеальним засобом розміщення реклами;
- масштабним простором для мистецтва.

В останні роки багато вчених, розробників і користувачів намагаються долучити Інтернет до дистанційного навчання, у процесі якого можна одержати практично будь-які знання, у тому числі й вищу освіту, хоча у функціональному переліку така позиція йому не є властивою. Підґрунтям для формування дистанційного навчання за допомогою Інтернету мають стати окремі елементи інших дистанційних форм навчання.

Як і за будь-якої іншої з дистанційних форм навчання, основною фігурою Інтернет-навчання виступає викладач. Він видає завдання студентам, перевіряє його виконання, відповідає на питання й проводить консультації. Різниця проявляється лише у формі та способі передачі інформації й проведенні контролю. Якщо дистанційне навчання на основі паперових і аудіоносіїв зводиться до виконання студентом завдання, яке отримав по пошті від викладача, шляхом опрацювання навчально-методичних розробок, посібників, підручників, касет тощо, а викладач готовий відповісти на запитання по телефону або провести консультацію в спеціальному навчальному центрі, то Інтернет-навчання засноване на взаємодії студента з викладачем з використанням сучасних інформаційних технологій.

Зокрема у рамках Інтернет-навчання студент має доступ до пакету навчальних матеріалів через інформаційну систему Moodle (рис.1). Вона дозволяє навчатися тоді й там, де йому зручно, освоювати матеріал у вибраному ним ритмі та режимі.

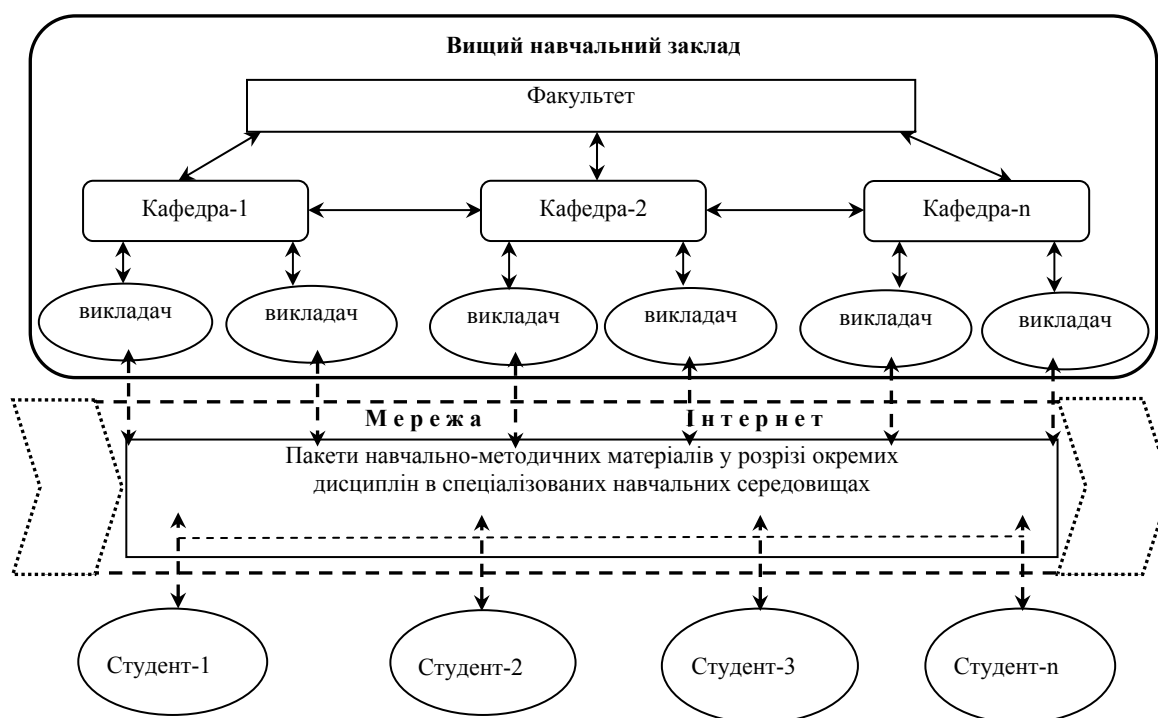

Рис. 1. Принципова структура Інтернет-навчання у ВНЗ

Спілкування студента з викладачем для одержання консультації або відповіді на проблемні питання може відбуватися електронною поштою. Виконані персональні тестові завдання, контрольні й курсові роботи студенти, користуючись електронною поштовою скринькою, можуть надсилати викладачу на перевірку. Викладач рецензує їх і, в разі достатнього рівня розкриття питання чи теми, зараховує роботу або виставляє оцінку. За потреби викладач з певними зауваженнями і побажаннями відправляє її на доопрацювання. Отже, у викладача є можливість змістовно й об'єктивно аналізувати знання студента, його альтернативні погляди і обдуманно безконфліктно приймати правильні рішення з оцінювання знань. Кожного семестру в системі Moodle поповнюється навчально-методичний матеріал з окремих дисциплін і при необхідності вносяться корективи.

Навчання відбувається з використанням рейтингової системи, а успішність студентів віддзеркалюється в електронному журналі оцінок, доступ до якого має лише викладач. Особистий контакт викладача із

студентом, за їхнім бажанням, може відбутися у режимі он-лайн (рис. 2). Неабияку роль цей режим відіграє для збагачення професійних знань, обміну досвідом і новою інформацією під час спілкування студентів між собою та з однодумцями.

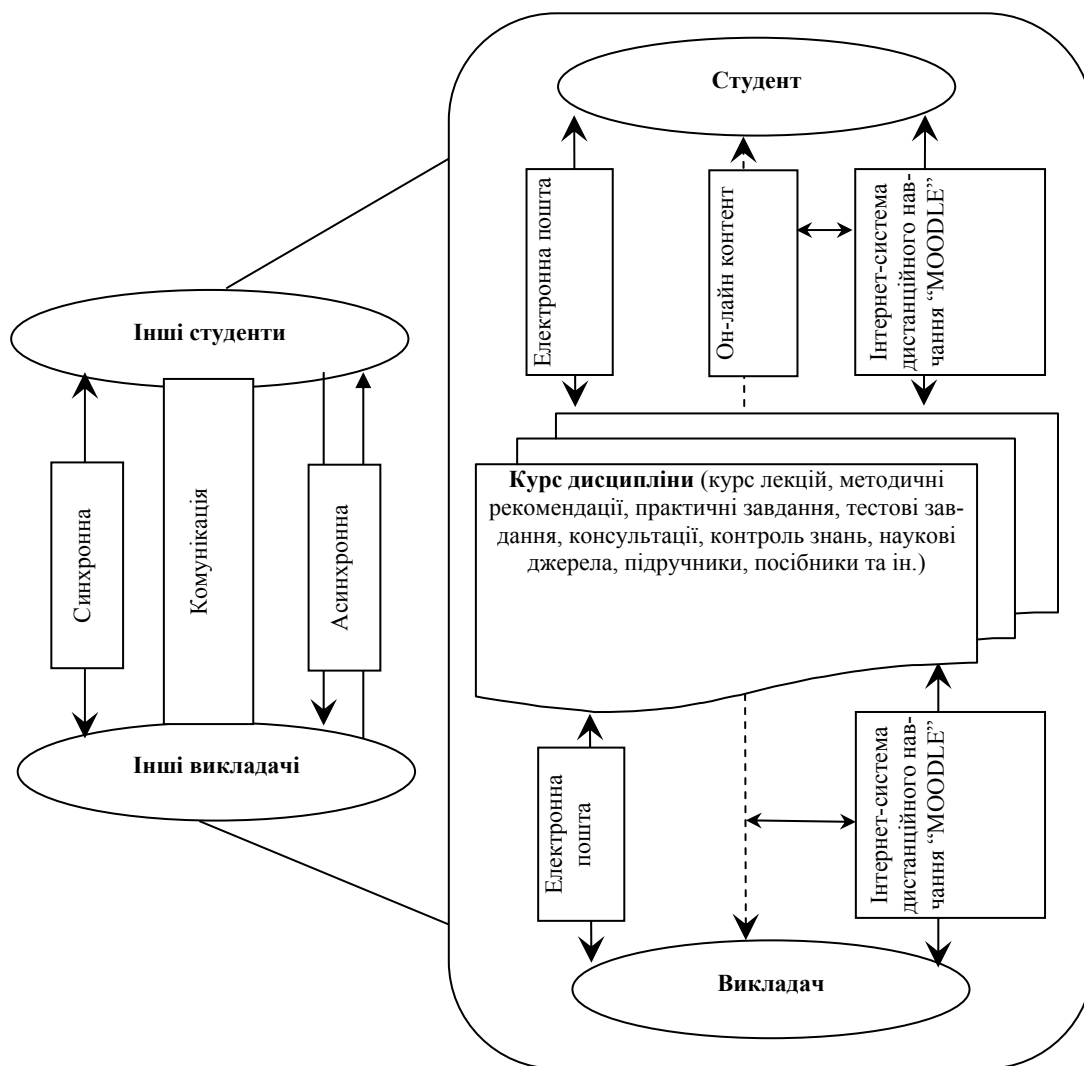

Рис. 2. Модель Інтернет-навчання

Ефективність Інтернет-навчання студентів значною мірою визначається рівнем професіоналізму викладачів, наявністю в них ґрунтовних знань у царині інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються в навчальному процесі.

Досвід окремих викладачів з дистанційного навчання, в якому широко використано інформаційно-комунікаційні технології, свідчить, що воно не лише підвищує рівень їхнього професіоналізму й поглиблює розуміння того, яке навчання зараз потрібне суспільству. Студенти, які навчаються за дистанційною формою на базі Інтернет-технології, вважають, що за достатньої мотивації слухач здатен вивчити й засвоїти значний обсяг матеріалу із широкого кола дисциплін, якщо таке навчання відбувається на базі змістовного пакету навчально-методичного забезпечення.

Інтернет-навчання є зручним і дешевим як для його організаторів, так і для студентів. Останнім воно дає, зокрема, такі можливості:

- учитися без відриву від сім'ї та виробництва;
- обирати навчальний заклад на відстані незалежно від місця проживання;
- вибирати сприятливий режим навчання у відповідності до їх потреб, самостійно планувати час і розклад занять.

Водночас слід ураховувати, що Інтернет-навчання з точки зору використання інформаційних програмних засобів є досить складним. Також воно не завжди відповідає вимогам і можливостям педагогічних технологій. Є в нього й інші недоліки, зокрема такі:

- відсутній прямиий особистий контакт між викладачем і студентом;

- ускладнюється оцінка знань, існує можливість виконання контрольних та курсових робіт, складання заліків та іспитів невідомою особою;
- послаблюється мотивація студента до навчально-пізнавальної діяльності внаслідок істотного зменшення ступеня контролю за останньою;
- не кожен може придбати комп'ютер та мати можливість постійного виходу в Інтернет;
- поряд із знаними, авторитетними університетами Інтернет-навчання можуть пропонувати навчальні заклади з низьким рівнем кваліфікації викладачів;
- в процесі навчання допускається можливість концентрації уваги студента не на об'єкті навчання, а на засобі його подачі;
- у рамках Інтернет-навчання обмежується або взагалі неможливе використання деяких напрямів і способів теоретичної і практичної підготовки студентів.

З огляду на визначені вище та деякі інші недоліки Інтернет-навчання, на нашу думку, студенту краще бути першу фахову освіту за допомогою традиційної форми навчання. Позитивний результат Інтернет-навчання може дати в разі проходження курсів підвищення кваліфікації або набуття другої вищої освіти.

Висновки. Сьогодні найбільший ефект Інтернет-навчання може давати в разі використання його на курсах підвищення кваліфікації й для здобуття другої вищої освіти. Що стосується його масового використання тими, хто хоче бути першу фахову освіту, то принаймні поки що воно навряд чи доцільне через деякі проблеми, на які було вказано вище. У процесі подальших досліджень мають бути з'ясовані можливості вирішення цих проблем.

Література

1. Агапонов С.В. Новая версия системы дистанционного обучения на платформе ELEARNING 3000 : [Електронний ресурс] / С.В. Агапонов, Д.Л.Кречман. – Режим доступу до тексту: <http://www.ict.edu.ru/vconf>.
2. Антонов В.М. Сучасні комп'ютерні мережі. / В.М. Антонов. – К. : МК-Прес, 2005. – 480 с.
3. Уваров А.Ю. Педагогический дизайн : уточнение целей обучения / А.Ю. Уваров. : [Електронний ресурс] // Вопросы Интернет образования. – 2003. – № 11. – Режим доступу до тексту: http://center.fio.ru/vio/vio_11/cd_site/Articles/title.htm.
4. Шуневич Б. Дистанційна освіта в Україні : навчальні матеріали. / Б. Шуневич // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – К. : Наук.- метод. центр вищої освіти, 2003. – Вип. 31. – С. 323 – 342.
5. Український інститут інформаційних технологій в освіті / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до тексту: <http://udec.ntu-kpi.kiev.ua>.

УДК 331.552.4

Л. Гальків

кандидат економічних наук, доцент,
Львівська комерційна академія

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО ВТРАТИ: ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ

Узагальнено основні підходи до трактування суті людського капіталу, охарактеризовано його види та властивості. Розкрито зміст втрат людського капіталу.

Ключові слова: втрати, людський капітал, понятійно-термінологічний апарат.

Обобщены основные подходы к трактовке сути человеческого капитала, охарактеризованы его виды и свойства. Раскрыт смысл потерь человеческого капитала.

Ключевые слова: потери, человеческий капитал, понятийно-терминологический апарат.

Generalized interpretation of essence of human capital. Kinds and properties of human capital are described. Essence of losses of human resource is explained.

Keywords: human capital, losses of human capital.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна криза зумовила збільшення втрат капіталу. Зростання безробіття й пов'язані із цим негативні соціально-економічні наслідки вимагають радикального